

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 33469**Nom:** Educació per a la sostenibilitat**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 4,5**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau Educació Social	Intervenció Socioeducativa II	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MARTINEZ AGUT MARIA DEL PILAR

RESUM

L'Educació per a la Sostenibilitat, es dirigeix a la formació de professionals compromesos amb la sostenibilitat, la qual cosa requerirà la generació d'esquemes formatius que integren el medi ambient natural i social en activitats professionals dels titulats universitaris, així com l'aplicació de nous instruments pedagògics per a facilitar (mediar) l'adquisició de les competències que un desenvolupament humà ambiental i socialment sostenible requereix.

La problemàtica ambiental va començar a ser, no sols una qüestió política i social, sinó també educativa a la fi dels anys seixanta; el desenvolupament de l'educació ambiental com a nou àmbit de reflexió i acció educatives, ha experimentat una notable emergència de fenòmens nous que han configurant graus creixents de complexitat sobre el seu objecte d'estudi.

La sostenibilitat és un concepte que transcendeix al propi concepte de medi ambient, ja que inclou no solament la cerca de la qualitat ambiental, sinó també l'equitat, la inclusió i la justícia social. Aquestes qüestions apareixen reflectides com a prioritats en la planificació dels programes i activitats a desenvolupar per a aconseguir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) amb l'Agenda 2030, que els agrupa en cinc àmbits o "5 P", la P Persones, la P de Planeta, la P de Prosperitat, la P de Pau i la P de Pactes o Aliances. Juntament amb "Educació per a tots" l'Agenda Mundial de l'Educació 2030: ¿Cap a una educació inclusiva i equitativa de qualitat i un aprenentatge al llarg de la vida per a tots? que contribueix a impulsar progressos significatius en l'àmbit de l'educació i el Programa d'Acció Global / Mundial (GAP) d'Educació per al Desenvolupament Sostenible, són iniciatives globals d'educació per a la

sostenibilitat.

Davant el repte de la sostenibilitat, l'Educació per a la Sostenibilitat s'estableix en l'àmbit d'actuació de l'educació formal, no formal i informal, aplicant diferents tipus de racionalitat: la racionalitat ζ teòrica ζ ; la racionalitat ζ pràctica ζ ; i la racionalitat ζ ètica ζ .

ionalitat ζ pràctica ζ ; i la racionalitat ζ ètica ζ .

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Capacitat crítica i autocrítica.

Capacitat d'adaptació a situacions noves.

Capacitat d'anàlisi i síntesi.

Capacitat d'aprenentatge autònom al llarg de la vida.

Capacitat d'organització i planificació.

Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i en el context professional.

Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.

Capacitat de gestió de la informació.

Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.

Capacitat de treballar en equips multi- i interdisciplinaris.

Capacitat per a desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.

Capacitat per a integrar-se i comunicar-se amb experts d'altres àrees i en diferents contextos.

Capacitat per a reconèixer i valorar els processos afectius.

Compromís ètic actiu amb els drets humans, la igualtat entre homes i dones i la sostenibilitat.

Desenvolupament de la innovació i la creativitat en la pràctica professional.

Iniciativa i esperit emprenedor.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Reconeixement i respecte per la diversitat i foment de la interculturalitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Especificació de continguts de la unitat

2. Significació de la problemàtica socio-ambiental

3. Models teòric-metodològics en educació socio-ambiental .

4. De l'educació ambiental a l'educació per a la sostenibilitat .

5. L'educació per a la sostenibilitat en el àmbit de les institucions educatives .

6. L'educació per a la sostenibilitat en l'àmbit de la família y las organitzacions de la societat civil

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	14,00
Estudi i treball autònom	38,00
Preparació de classes	13,50
Preparació d'activitats d'avaluació	2,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia a seguir combinarà, en funció de la mena d'activitat realitzada (classe teòrica, classe pràctica, tutoria) les següents modalitats de treball: exposició del professor, aprenentatge cooperatiu, exposició de l'alumnat, debats, comentari de textos, activitats en grup, etc.

Classes teòriques: Es dedicaran a l'anàlisi, estudi i comprensió dels conceptes fonamentals inclosos en el programa de l'assignatura. Els conceptes i teories més complexos seran explicats pel professorat i en tots ells es realitzaran, en la mateixa sessió, exercicis i activitats complementàries per part dels alumnes/as per a facilitar la seua comprensió.

Classes pràctiques: Els alumnes/as rebran materials de pràctiques amb les activitats a treballar individual / en grup, que estaran en relació amb els continguts treballats a nivell teòric.

Consistiran, en l'anàlisi de casos pràctics, cerca d'informació en diferents mitjans, comentari de text, visionat i anàlisi de vídeos, elaboració de Projectes, etc. Algunes d'aquestes activitats s'exposaran i analitzaran a nivell de grup-classe.

ran i analitzaran a nivell de grup-classe.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de quatre parts diferenciades:

Avaluació inicial: Mitjançant qüestionari i/o tasca en la qual es valoraran els coneixements bàsics previs sobre la matèria.

Avaluació contínua

a) Mitjançant portfoli que integrarà les produccions de l'estudiant al llarg del procés d'aprenentatge: síntesi de lectures, assajos, qüestions, activitats pràctiques, resolució de problemes, elaboració de projectes i programes, treballs cooperatius, etc.

La part pràctica, es realitzarà en grup i/o individualment, i el seu valor serà del %de la nota final que figura a la guia docent de cada professor/a.

b) Exposició per grups d'un programa d'Aprenentatge Servei. Es tindrà en compte l'originalitat del programa, l'exploració i detecció de necessitats reals sobre les quals es basa el servei, la claredat en el disseny del programa i en l'exposició en classe d'aquest.

El disseny del programa, constarà almenys dels següents apartats:

1. Presentació del programa i justificació d'aquest, d'acord amb les necessitats detectades en la comunitat (barri, població, institució o organisme¿).

2. Exposició dels objectius del servei i dels objectius d'aprenentatge vinculat al servei.

3. Mètodes o instruments per a avaluar el servei i l'aprenentatge obtingut a través d'aquest.

El valor d'aquest apartat serà del % de la nota final que figura a la guia docent de cada professor/a. Les exposicions es realitzaran en les últimes classes del curs.

Avaluació final: Mitjançant prova final oral o escrita de caràcter teoricopràctic en la qual l'estudiant demostre el domini de les competències específiques de la matèria.

La prova escrita individual es realitzarà en les dates que es determinen oficialment. En aquesta prova, l'estudiant haurà de contestar a una sèrie de preguntes de caràcter teòric sobre els continguts explicats en classe, les lectures realitzades, els aspectes treballats en els casos pràctics, reflexió sobre la matèria. Aquesta prova valora el domini conceptual i tècnic de la matèria, tindrà el valor del % de la nota final que figura a la guia docent de cada professor/a.

Autoavaluació de l'estudiant: valoració, per part de l'estudiant, del procés i resultats de l'aprenentatge, que podrà servir al professorat per a matisar la qualificació, atesa la maduresa i capacitat autocrítica de l'estudiant.

Criteris d'avaluació

Teoria

- ¿ Domini de la terminologia específica i precisió conceptual.
- ¿ Claredat en l'exposició escrita i capacitat de síntesi.
- ¿ Exposició ordenada, sistemàtica i documentada dels continguts de la disciplina.
- ¿ Elaboració personal, crítica i fonamentada de l'après.
- ¿ Correcció gramatical i sintàctica de l'expressió.

Pràctiques

- ¿ Assistència a classe

¿ Participació activa, compromís i interès

¿ Qualitat dels treballs presentats: adequació als conceptes teòrics explicats, elaboració, originalitat, incorporació d'informació addicional, etc.

¿ Compliment dels terminis de lliurament establits.

¿ Claredat de l'exposició, organització de les idees, capacitat de síntesi.

¿ Riquesa, originalitat i pertinència de les idees i opinions personals.

Avaluació en condicions de no ¿presencialitat¿: L'alumnat que no puga assistir regularment a classe s'haurà de posar en contacte amb els professors/as de l'assignatura durant les dues primeres setmanes del quadrimestre, exposant i justificant la seua opció i la seua impossibilitat de cursar l'assignatura amb normalitat. Així mateix, l'objectiu de l'entrevista amb el professorat és especificar el pla de treball alternatiu (consultar la guia docent de cada professor/a).

Nota important: Per a aprovar de l'assignatura i poder aplicar les mitjanes o percentatges dels diferents exercicis, és necessari superar o aprovar cadascun d'ells, obtenint almenys el 50% de les puntuacions assignades a cada activitat, siga teòrica o pràctica. Aquest criteri s'aplicarà tant a l'alumnat d'opció presencial com el d'opció no presencial.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquests no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18.12.2023).

BIBLIOGRAFIA

- Aznar-Minguet, P. y Ull, M. A. (2012). La responsabilidad por un mundo sostenible: propuestas educativas a padres y profesores. Desclee des Brower.
- Comisión Europea (2022). GreenComp, El marco europeo de competencias sobre sostenibilidad.

- Oficina de Publicaciones de la Unión Europea. <https://data.europa.eu/doi/10.2760/094757>
- Goleman, D. (2009). Inteligencia ecológica. Kairós.
 - López, C. (2022). Los ODS. Avanzando hacia una educación sostenible. Ediciones Universidad de Salamanca.
 - Martínez-Agut, M. P., Aznar-Minguet, P., Ull, M. A. y Piñero, A. (2007). Promoción de la sostenibilidad en los currícula de la enseñanza superior desde el punto de vista del profesorado: un modelo de formación por competencias. *Educatio Siglo XXI*, 25, 187-208.
 - Morin, E. (1994). Introducción al pensamiento complejo. Gedisa.
 - Morin, E. (2003). Educar en la era planetaria. Gedisa.
 - Morin, E. (2020). Cambiemos de vía. Lecciones de la pandemia. Paidós.
 - Morin, E. (2022). Lecciones de un siglo de vida. Paidós.
 - Murga, M. A. (2013). Desarrollo sostenible. Problemáticas, agentes y estrategias. UNED y Mc Graw Hill.
 - Naciones Unidas. (1948). Asamblea General, Declaración Universal de Derechos Humanos, 217 A (III). <https://www.un.org/es/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
 - Naciones Unidas. (1987). Informe Brundtland. Comisión Mundial sobre Medio Ambiente y Desarrollo. <http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm>
 - Naciones Unidas. (1989). Asamblea General, Convención sobre los Derechos del Niño.
 - Naciones Unidas. (2022). Progresos realizados para lograr los Objetivos de Desarrollo Sostenible. Informe del Secretario General. Consejo Económico y Social. <https://acortar.link/4xVe69>
 - Novo, M. (2003). Bases éticas, conceptuales y metodológicas. Universitas.
 - Novo, M. (2009). El desarrollo sostenible. Su dimensión ambiental y educativa. Editorial Humanitas.
 - Pedroza, R. y Reyes, A.M. (2023). Ecologías del Aprendizaje en la Educación para el Desarrollo Sostenible. Modelo abeja digital. Octaedro.
 - UNESCO (2015). Replantear la Educación. Hacia un bien común mundial. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232697>
 - UNESCO. (2016). Formando el futuro que queremos. El Decenio de las Naciones Unidas de Educación para el Desarrollo Sostenible (2005-2014) Informe final. UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000230302_spa
 - UNESCO (2017). Educación para los Objetivos de Desarrollo Sostenible. Objetivos de aprendizaje.
 - UNESCO. UNESCO (2017). Orientaciones sobre la ciencia de la sostenibilidad en la investigación y la educación. 2017/SC/SHS/1. https://en.unesco.org/sites/default/files/sus_guidelines_spanish_f_0.pdf
 - UNESCO (2017). La educación transforma vidas. UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002472/247234s.pdf>
 - UNESCO (2017). Educación para el Desarrollo Sostenible y los Objetivos del Desarrollo Sostenible. Aprender a vivir juntos de manera sostenible. <http://www.ehu.es/cdsea/web/wp-content/uploads/2017/03/Bernard-Combes.pdf>
 - UNESCO. (2020). Indicadores cultura 2030. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373570>
 - UNESCO. (2020). Educación para el Desarrollo Sostenible. Hoja de ruta. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374896>
 - UNESCO. (2021). Declaración sobre la Educación para el Desarrollo Sostenible. UNESCO. <https://en.unesco.org/sites/default/files/esdfor2030-berlin-declaration-es.pdf>
 - UNESCO (2022). Reimaginar nuestro futuro juntos: Un nuevo contrato social para la educación. Informe de la Comisión Internacional sobre los Futuros de la Educación.

- UNESCO y Fundación Santa María. Unión Europea (2018). Recomendación del Consejo de 22 de mayo de 2018 relativa a las competencias clave para el aprendizaje permanente (Texto pertinente a efectos del EEE) Diario Oficial de la Unión Europea C 189/01, de 4/6/2018.
- Unión Europea (2020). Recomendación del Consejo de 24 de noviembre de 2020 sobre la educación y formación profesionales (EFP) para la competitividad sostenible, la equidad social y la resiliencia. Diario Oficial de la Unión Europea C 417/01, de 2/12/2020.
- Vargas, M. y Aragón, L. (2021). Los Objetivos de Desarrollo Sostenible: Hoja de Ruta en la Educación del Siglo XXI. Octaedro.